

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ГОТІВКОВОГО ОБІГУ

23.06.19 р. набув чинності Указ Президента від 20.06.19 р. № 418/2019 (далі – **Указ № 418**), який скасовує, зокрема, **Указ Президента від 12.06.95 р. № 436/95 (далі – Указ № 436)**, який установлював штрафні санкції за порушення норм з регулювання обігу готівки. Його дія поширювалася на юридичних осіб усіх форм власності, фізичних осіб – громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства, які є суб'єктами підприємницької діяльності, а також на постійні представництва нерезидентів, через які повністю або частково здійснюється підприємницька діяльність.

Мета президентської ініціативи: зменшити регуляторний та адміністра-

тивний тиск на бізнес, поліпшити інвестиційний клімат та умови ведення бізнесу в Україні.

Указ № 418 набуває чинності з дня, що настає за днем його публікації (опублікований у газеті «Урядовий кур'єр» від 22.06.19 р. № 116). Тобто з 23 червня штрафні санкції, установлені Указом № 436, не діють.

Які штрафи скасовано

Якщо перевіряючи знайшли у підприємства або підприємця одне з наведених у табл. 1 порушень уже після 22 червня, то штрафи за Указом № 436 застосовуватися до такого порушника не будуть.

Таблиця 1

№ п/п	Порушення	Розмір скасованого штрафу
1	2	3
1	Перевищення встановленого ліміту залишку готівки в касах	Двократний розмір сум виявленої понадлімітної готівки за кожний день
2	Неоприбуткування (неповне та/або несвоєчасне) оприбуткування готівкових надходжень у касах	П'ятикратний розмір неоприбуткованої суми
3	Витрачання готівкової виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) та інших касових готівкових надходжень (крім коштів, отриманих із кас установ банків) на виплати, пов'язані з оплатою праці, за наявності податкової заборгованості (за винятком екстрених (невідкладних) обставин, а саме соціальних виплат громадянам на поховання, допомогу при народженні дитини, самотнім і багатодітним матерям, на лікування у разі хвороби, компенсацій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи)	У розмірі неправомірно здійснених виплат
4	Перевищення встановлених строків використання виданої під звіт готівки, а також видача готівкових коштів під звіт без повного звіту за раніше виданими коштами	25 % виданих під звіт сум
5	Використання отриманих в установі банку готівкових коштів не за цільовим призначенням	У розмірі витрачених коштів
6	Проведення готівкових розрахунків без надання отримувачем грошей платіжного документа (товарного або касового чека, квитанції до прибуткового ордера, іншого письмового документа), який підтверджував би сплату покупцем готівки*	У розмірі сплачених коштів

* Штраф застосовувався до суб'єкта господарювання (далі – СГ), наприклад, у випадку, якщо підзвітній особі виплачено суми за затвердженим авансовим звітом, не підкріпленим відповідними розрахунковими документами.

А чи є взагалі порушеннями перелічені в табл. 1 дії СГ? Щодо п. 1, 2, 4 – безумовно так, є, а за п. 3 – немає (на підставі пп. 6 п. 58 Положення № 148), за п. 5 – немає (Положенням № 148 не встановлено спеціальні вимоги щодо цього питання). Положенням, затвердженим постановою Правління НБУ від 29.12.17 р. № 148 (далі – Положення № 148), встановлена вимога до підприємств розробити **положення про оприбуткування готівки в касі та розрахунку ліміту каси** (п. 12). Підприємства **зобов'язані дотримуватися** встановленого ними ліміту каси (п. 15). А готівка видається під звіт тільки за умови, що підзвітна особа в установленому порядку **відзвітувала** за раніше отримані під звіт суми (п. 19). Перевіряти СГ буде ДФС за всіма напрямками контролю, переліченими в п. 57. І тому, вважаємо, нам варто чекати незабаром свіжого нормативного документа про фінансові санкції за «наявні» порушення. Зараз у Верховній Раді працюють із законопроектом від 27.12.18 р. № 9451, яким передбачено пом'якшені фінансові санкції за п. 1 і 2 табл. 1. А поки нагадаємо, які штрафи залишилися незмінними і за що.

Які штрафи діють

З табл. 1 ви дізналися, за які порушення штрафи скасовано. Проте не забуватимемо, що основні правила поведінки з готівкою встановлено Положенням № 148. І їх ніхто не скасовував.

За порушення правил ведення касових операцій, зокрема юрособами та їх відокремленими підрозділами будь-якої організаційно-правової форми і форми власності, підприємцями при веденні господарської діяльності (виробництво, реалізація, придбання товарів, інша діяльність), законодавством передбачена адміністративна відповідальність. Наведені в табл. 2 штрафні санкції накладаються на посадових осіб підприємств і підприємців.

Увага! Штраф може бути накладений протягом 2 місяців із дня скоєння правопорушення, а при триваючому правопорушенні – протягом 2 місяців із дня його виявлення (ч. 1 ст. 38 КУпАП).

Таблиця 2

№ п/п	Порушення	Розмір штрафу	Норма КУпАП
1	2	3	4
1	Порушення порядку ведення готівкових розрахунків за товари (послуги) , у т. ч. перевищення граничних сум розрахунків готівкою*	Від 100 до 200 НМДГ (від 1 700 до 3 400 грн.) – на фізособу-підприємця, посадових осіб юрособи – за перше порушення протягом календарного року. Від 500 до 1 000 НМДГ (від 850 до 17 000 грн.) – за повторне порушення протягом календарного року	Ст. 163 ¹⁵
2	Несвоєчасне або неякісне проведення інвентаризації коштів	Від 8 до 15 НМДГ (від 136 до 255 грн.). Від 10 до 20 НМДГ (від 170 до 340 грн.) – за повторне порушення протягом календарного року**	Ст. 164 ²
3	Здача виручки торговельними підприємствами всіх форм власності, що реалізують товари за готівку, з порушенням строків, установлених правилами розрахунків і ведення касових операцій***	Від 17 до 88 НМДГ (від 289 до 1 496 грн.) – на осіб, відповідальних за здачу виручки, – за перше порушення протягом календарного року. Від 43 до 175 НМДГ (від 731 до 2 975 грн.) – за повторне порушення протягом календарного року	Ст. 164 ⁴

* Штраф накладають органи ДФС (ст. 234² КУпАП) на винних у таких порушеннях посадових осіб підприємств, а також на підприємців.
** Штраф накладають органи державного фінансового контролю (Державна аудиторська служба – її повноваження встановлені Положенням, затвердженим постановою КМУ від 03.02.16 р. № 43) на посадових осіб підприємств державного сектора економіки (ст. 234¹ КУпАП).
*** Штраф накладають органи Національної поліції (ст. 222 КУпАП).

Ольга Целуйко, шеф-редактор